

BEZGREŠNO ZAČEĆE BL. DJ. MARIJE

— »Neprijateljstvo ja zamaćem između tebe i žene« (1. čit.)

— »Neka mi bude po riječi tvojoj!« (Evand.).

Bog je htio spasiti čovječanstvo Marijinim posredstvom, jer je htio da Spasitelj bude »sin čovječji«. Stoga se na Mariju primjenjuje puno značenje riječi što ih je Bog izgovorio napasniku: »Neprijateljstvo ja zamaćem između tebe i žene, između roda tvoga i roda njezina: on će ti glavu satirati« (Post 3, 15).

Ovo 3. poglavlje knjige Postanka opisuje uvjerenje Izraela da je čovjekovo sadašnje stanje dio kazne koja je uslijedila uslijed prvotnog prekršaja u raju zemaljskom. Liturgija se ne zaustavlja toliko na kazni koja je posljedica grijeha, koliko na obećanju spasenja. Jedna žena sa svojim potomstvom ukazuje se pobjednicom zmije.

Izvještaj o izvornom grijehu u mnogočemu je nalik prispodobi o rasipnom sinu; možda je sastavljen u 6. stoljeću. Čovjek je u početku pokušao biti sam sudac između dobra i zla, kao da bi on sam bio Bog, i odbio je poslušati Božju zapovijed, koja je dolazila izvana. Ova »situacija grijeha«, zajednička svim ljudima odmah u prvom trenu njihove opstojnosti, imala je biti ispravljena obrnutim postupkom, stavom: umjesto neposluha trebalo je da nastupi posluš. To je i učinila jedna žena, ona koja je naviještena u Post 3; ona je sebe nazvala »službenicom Gospodnjom«, onom koja sluša Božju ponudu.

»Prije postanka svijeta Bog nas je izabrao da budemo sveti i neporočni pred njim; u ljubavi nas predodredi za posinstvo, za sebe po Isusu Kristu« (Ef 1, 4—5). Ovo predodređenje ostaje unatoč grijeha, jer će ženino potomstvo zgaziti glavu zmije. On će doseći svoj vrhunac u Mariji koja je »milosti puna — keharitomene« (Lk 1, 28). I Marija je predodređena, izabrana, unaprijed otkupljena dragocjenom Isusovom krvlju. Marija je posebnom Božjom povlasticom očuvana od ljage izvornoga grijeha koji je prešao na sav ljudski rod.

Ako pretpostavimo da je Post. 3 napisan u 6. st., lako je zamisliti da je pisac imao pred očima proroštvo Izaije proroka: »Evo, Djevica će začeti i poroditi sina« (Iz 7, 14). U tom slučaju je žena neka određena osoba, iščekivana Majka Mesijina. U Novom zavjetu Marija je označena riječju »Žena« (Iv 2, 4; 19, 26), a takvom je smatra sva kršćanska predaja.

Povlastica Bezgrešnog začeca Mariju ne udaljuje od nas. Naprotiv, ona je nama približava. Izabrana između svih žena, Marija posreduje u prilog Božjeg naroda. Njezinim zagovorom i mi ćemo postati »očišćeni od svakog zla« (molitva), i biti izliječeni od rana izvornoga grijeha.

Ulomak Lukina evanđelja (Lk 1, 26—38) pokazuje da je u Navještenju Marijinu ispunjeno obećanje, od Boga dano Davidu (2 Sam 7, 14. 16). Također pozivanjem na Jakova vidi se ostvarenje svih obećanja. Ujedno se pokazuje kako je Isus preko Josipa izdanak Davidove loze. Marija ostaje djevicom, iako će postati Majkom i poroditi Sina.

Mariju je anđeo pozdravio kao ženu koju Bog ljubi iznad svih žena. Marija spada u niz velikih izabranika, kao što su bili Abraham, David i ujedno ih nadvisuje. Ona je novi Sion, pravi Jeruzalem kojemu Bog iskazuje posebnu naklonost.

Naslov i ime što se kod Luke pridijevaju Marijinu Sinu uvelike nadvisuju ono što je o njemu kazano kod Iv 1, 15—17. Isus je obećani Mesija posljednjih vremena. On će sjediniti Judu i Izraela; on će vladati svim narodima uvijek. On je sin Djevice, pravi čovjek. Za razliku od Zaharije, Marija na anđelovu poruku odgovara priprostim i velikim riječima: »Neka mi bude po riječi tvojoj!«

Objava slave Božje pokazala se u Mariji na divan način, i u tom smislu ona je žena kojoj ravne nema. Ona je stvor kakav je Bog bio zamislio u početku stvaranja. Tu se krije svrha Marijina života kao i smisao svakog ljudskog života uopće.

Tu svrhu stvorenje ne može postići samo po sebi. U Mariji je Božje milosrđe učinilo zahvat. Njezinim posredstvom Krist je postao glavom i središtem novoga svorenja, njegovim Spasiteljem. Poslije negoli nas je otkupio svojom krvlju — za Mariju je platio cijenu unaprijed! — darovao nam je kao pečat zajedništva s Bogom Duha Svetoga. Po njemu imamo nadu i uvjerenje da nas je Bog primio za svoju djecu.

DRUGA NEDJELJA DOŠAŠĆA

- *»Poravnite u stepi stazu Bogu našem!«* (1. čit.)
- *»Ivan je propovijedao krštenje obraćenja«* (Evanđ.)

Proroštvo knjige Izaije proroka (Iz 40, 1—5. 9—11) je jedno od najpoznatijih ulomaka Staroga zavjeta. Händel ga stavlja do tri puta u svome »Mesiji«.

Nepoznati prorok progonstva imao je u vidu obnovu izraelskog naroda iz babilonskog sužanjstva 638. pr. Kr. Perzijski kralj Kir nizio pobjedu za pobjedom dok je babilonska vlast iščezavala. Prorok je postao glasom što viče u pustinji: »Na visoku se uspni goru, blagovjesnice sionska! Podigni svoj glas, blagovjesnice jeruzalemska!« Ovaj izraz potsjeća nas na novozavjetni Euangelion = Radosnu vijest.

U pišćevim očima ponavlja se Izlazak iz zemlje progonstva; Jahve ide pred svojim narodom. Stoga ono što je krivudavo treba da se izravna, a što je hrapavo da se izgladi (Iz 40, 4).

Ovaj je izlazak tip iščekivanog eshatološkog događaja i kao takav je uzet kao tip samog Kristova dolaska. Povijest se ponavlja; čini Božje svemoći slijede trajni obrazac.

Eshatološki je događaj definiran kao objava slave Božje. I ova riječ »slava« poprimat će u Novom zavjetu svoje duboko značenje. Kod Iv 1, 14 čitamo: »I vidjesmo slavu Jedinorođenog od Oca...« »Slava« postaje riječ povijesti spasenja; ona je događaj, događaj aktivne, spasiteljske prisutnosti Gospodnje. Gospodin dolazi sa silom i moći.

Iščekivani događaj postaje u kršćanskom tumačenju Kristov događaj; prorok progonstva u Novom zavjetu unaprijed označava Ivana Krstitelja. On je glas koji viče u pustinji: »Pripravite put Gospodinu, poravnajte mu staze« (Mk 1, 3). Srž njegova djelovanja sastojat će se u tome što će on pripremati narod na obraćenje.

O slavi Gospodnjoj govori i pripj. psalam (85/84, 10); nju će pratiti pravda i mir (85/84, 14).

Pisac 2 Petr (3, 8—14) prizivlje se na Petrov ugled i na stanovitu Petrovu predaju kako bi urezao u svijest kršćanskoj zajednici ono što bi joj stavio na srce sam Petar da je još živ.

Kršćanin ne smije biti nespreman kod dolaska Kristova. Gospodin zadržava svoju ruku kako bi narodu pružio vrijeme da se obrati. Misao o konačnom sažganju svemira nalazi se jedino ovdje. Ova je slika ušla u židovsku apokaliptičku predaju iz vanžidovskih vrela. Izraz ne smijemo doslovno tumačiti.

Pisac spominje posljednji sud, stoga treba biti budan. Svetost i krepostan život mogu čak uskoriti njegov dolazak. »Novo nebo i nova zemlja« označuju konačno ispunjenje Božjih obećanja koje prethodi dar mira. Dan Gospodnji može uslijediti svakog časa.

Evandjelje (Mk 1, 1—8) ističe lik Ivana Krstitelja. Ivan označava proglašenje Kristova događaja, pa stoga i proglašenje radosne, blage vijesti. Uzeli mi riječ »euangelion« subjektivno, tj. kao radosnu vijest o kraljevstvu Božjem što ga navješćuje Isus, ili objektivno, kao radosnu vijest o Isusu, u oba slučaja je neosporno da jedno navješćivanje izrasta iz drugoga. Ivan ipak više naglašava sud, a Isus više spasenje. Razlika je između Isusova i Ivanova navješćivanja izražena u prispodobi o djeci na trgu (Mt 11, 16—19).

Malakijin izraz »tvoje lice« (Mal 3, 1) postaje »tvojim licem«; govor je upravljen Kristu. Obje tehnike, kombinacija dvaju široko odvojenih tekstova i izmjena teksta poznati su nam iz svitaka s Mrtvoga mora.

Ivanov »glas« (Iv 1, 23) je potrebno i danas još uvijek slušati u Crkvi. Taj glas treba da u dušama proizvede duševni potres, kajanje i duševni preokret. Dok se ljudi ne uvjere da postoji grijeh, uzalud im je govoriti

o Spasitelju. Ivan Krstitelj, Isus Krist, Pavao i pisac 4. evanđelja, svaki na svoj način, naglašavaju potrebu tog duševnog preokreta i konačnog otkupljenja. Kajanje, duševni preokret, bitni su preduvjeti za vjeru. Bog tek tada može djelovati u nama. Propovijed o pokori je prava »praeparatio evangelica«, prijeko potrebna priprava za dostojno slavljenje Božićnog otajstva.

TREĆA NEDJELJA DOŠAŠĆA

- »Duh Gospodnji je na meni« (1. čit.)
- »Među vama stoji koga vi ne poznajete« (Evanđ.)

Ovaj poznati ulonak iz knjige Izaijine (Iz 61, 1—2. 10—11) nalik je pjesmama o Sluzi Gospodnjem (Iz 40—50). Iako prorok ne nazivlje sebe slugom, opisuje svoje poslanje kao služenje. Isus je upotrijebio ovaj ulomak kod čitanja u Nazaretskoj sinagogi (Lk 4, 16—21).

Junak pjesme iz knjige Izaije proroka jest Jeruzalem. Sviće spasenje, raspršeni su tmasti oblaci, započe obnova i već sja slava njegova. Prorok je postavljen da propovijeda veselu vijest siromasima i klonulima. Svaka riječ kao da tvori svoje posebno poglavlje u biblijskoj povijesti.

Duh je znak mesijanskog doba; pomazanje označuje proročku službu za proglašavanje otkupljenja i potpune slobode Božjeg naroda. Jubilejska godina nije više pedeseta godina nego mesijanski jubilej koji neće više nikada prestati. U Lukinu evanđelju Isus počinje svoje javno propovijedanje upravo čitajući ovo proroštvo.

Kao pripj. psalam uzete su riječi iz Marijina »Magnificat« (Lk 1, 46—54). Magnificat inače ima dosta srodnosti s Došašćem. Bachov Magnificat često se pjevao na jednu od nedjelja Došašća.

Početak 2. čitanja (1 Sol 5, 16—24) nastavlja temu *Gaudete*, kako se i nazivala ova nedjelja. Govor je o drugom Kristovu dolasku. Tema drugog Isusova dolaska je nadomještena poslije 1. nedjelje Došašća s onom prvoga dolaska, ali čujemo odjek tema iz posljednjih nedjelja kroz godinu. Takav je duh Došašća, on ne promatra prvi Kristov dolazak odvojeno od drugog, ili drugi odvojeno od prvog.

Pavlu je bilo postavljeno pitanje: Što će biti od preminulih vjernika? On je odgovorio vjernicima neka se ne žaloste. Baš protivno, on im veli: »Radujte se! Bez prestanka se molite! Klonite se svake sjenke zla!«

Kršćanski život ne smije biti satkan od nekog neprekidnog hoću-neću. To mora biti život radosti, molitve i zahvaljivanja Bogu. Kršćani moraju posebno cijeniti izvanredne darove što prate izljev Kristova Duha nad vjernike. Moraju paziti da su ovi darovi poklonjeni za korist zajednice. Bog je vjeran svojim obećanjima. Židovska misao još nije bila

izradila formulu o podjeli čovjekove ličnosti. Čovjekov je »duh« kod Pavla više religijsko-moralna svijest o kojoj Duh Sveti saopćava sveto; to je nešto nalik iskri duše kod mistika.

Ulomkom Ivanova evanđelja (Iv 1, 6—8. 19—28) ulazimo u samo srce Ivanove teologije. Tu je Jedan koga vi ne poznate, Jedan koji dolazi poslije mene. Prvi dio je prozni komentar, ubačen u himan o Logosu (Riječi). Za evanđelista Ivana važno je svjedočenje o Isusu. On uvodi Krstitelja naglo kao da su njegovi čitaoci već dobro upućeni u predmet koji on obrađuje. Ivanovo se poslanje sastojalo u tome da svjedoči za Isusa više negoli u tom da proglašava krštenje pokore. Ivan Krstitelj nije Mesija ni Ilija redivivus, kao što nije ni prorok Mojsije. Tko je on onda? Ivan o sebi ne veli ništa određeno. Radeći tako, on uključno pokazuje na Isusa.

Evanđelist Ivan kao da malko snizuje Ivana Krstitelja. Ivan Krstitelj je samo glas, on je tek sluga s obzirom na onog koji tek dolazi. Razlike između Krstiteljeva »Ja nisam« i Isusova »Ja jesam« jasno pokazuje kako Krstiteljev lik blijedi pred ličnošću Riječi koja tijelom postade, pred pravim Svjetlom svijeta.

Karl Bart je volio ovo Krstiteljevo ponižavanje samoga sebe, naslikano na Isenheimskom oltaru, gdje je Ivan prikazan kako s dugim prstom pokazuje na Krista na križu, na Janje koje diže na sebe grijeh svijeta.

Oglašena je radosna vijest spasenja; spasenje je zajamčeno. Vjernici na tome moraju biti zahvalni.

Trebalo bi da se svatko od nas zapita: Tko je za mene Onaj koji dolazi? i drugo: Kako ja odgovaram na ponudu spasenja?

ČETVRTA NEDJELJA DOŠAŠĆA

— *»Tvoja će kuća i tvoje kraljevstvo trajati dovijeka«* (1. čit.)

— *»Njegovu kraljevstvu neće biti kraja«* (Evanđ.)

Prijelaz od javnog djelovanja Ivana Krstitelja na Bl. Dj. Mariju i na Navještenje u prvi mah se čine kao korak prema natrag. Tako se barem čini gledajući kronološki. No tako nije teološki, jer Ivan u sebi sabire cjelokupnost satrozavjetnih proroštava i on naviješta Kristovu pojavu koja je na domaku. Marija je određeni čimbenik po kojem Krist ulazi u svijet. Ona ispunja nade Došašća svojom ulogom u Navještenju.

I pisac Samuelovih knjiga, prebirući u pameti riječi 1. čitanja (2 Sam 7, 1—5. 8, 11—16), stoljećima je kasnije znao da proroštva nikada nisu bila ispunjena na nekom od Davidovih potomaka. No, on još uvijek gaji nadu u obećanje da će Davidova dinastija biti nastavljena uvijek. Ove su riječi rodile bujicu proroštava da će Mesija biti kralj Davidova ko-

ljena. Obećanje je dano osobno Davidu, a ono će čitavom Božjem narodu donijeti izvanredne Božje darove mira i sigurnosti. David obećaje da će sagraditi hram Gospodinu, a u isto vrijeme Bog obećaje Davidu da će na njemu osobno sazdati neprekidnu dinastiju.

U kršćanskoj perspektivi ovo je obećanje ispunjeno dolaskom Isusa Krista, kojega Novi zavjet proglašava Sinom Davidovim.

Pripj. psalam (89/88, 2—5. 27. 29) je refleksija na Natanovo proroštvo Davidu. U obećanju vječne dinastije Bog pokazuje svoju posebnu i trajnu naklonost prema svome narodu. »Zakleh se Davidu, služi svome: Tvoje potomstvo održat ću dovijeka.«

Ulomak iz poslanice Rimljanima (16, 25—27) u rukopisima stoji na tri različita mjesta u samoj poslanici. Neki bi htjeli da je to liturgijski nadodatak. Otajstvo, što je bilo prešućivano drevnim vremenima, napokon je postalo jasnim. Pavao nastoji propovijedanjem Kristova evanđelja vjernike učvrstiti u vjeri potičući ih da provode život sukladno volji Kristovoj. Radosna vijest je sada otkrivena; ljudi za nju pomalo doznavaju, ali treba da oni Kristovo spasiteljsko djelo prihvate osobnim predanjem i podložnošću. Na taj način ističe se Božja providnost; sam Bog je to tako divno uredio. Po Kristu svi će ljudi biti sjedinjeni; Krist je jedino sredstvo kojim se Bogu iskazuje pravo štovanje. Otajstvo nije samo Božji nacrt spasenja nego i ujedno i sam Krist, skriven u stoljećima pripreme a sada otkriven svijetu.

Prešućivanje otajstva drevnim vremenima ne znači da je Bog Staroga zavjeta drukčiji od Boga i Oca Isusa Krista, kako je mislio Marcion. nego samo to da su Kristovim dolaskom starozavjetna proroštva dobila svoje istinsko značenje. Upravo ovaj prijelaz od šutnje na objavu tvori radosnu vijest Došašća.

Najvažniji, a i najskriveniji od svih likova što pripremaju Kristov dolazak na svijet, jest Bl. Dj. Marija. Isus nije izdanak iz običajnog toka povijesti. Kristova pojava na svijetu izražava njegovo nadpojavno podrijetlo. Utjelovljenje je neke vrste oštar usjek u tkivo ljudske povijesti. Navještenje za kršćane nije neka zabavna pripovijest. Tu se radi o Nadpojavnome koji se javlja u pojavnome tijelu.

Izvjestaj Navještenja (Lk 1, 26—38) sav je osjenjen Starim zavjetom. U Bl. Dj. Mariji i oko nje kao da se sabrao čitav Izrael. Pozdrav »Zdravo, milosti puna!« vjerojatno je najsažniji u čitavoj Bibliji. Gotovo svaka je riječ mesijanski bremenita. Bog je već s Marijom, on je sasvim obasiplje milostima. Ona ima izvršiti iznimno velik zadatak. Ona je imala postati Majkom pravoga davidovskog Kralja, Božjega Mesije, Pomazanika. Ona će biti osjenjena više nego jeruzalemski hram; njezino Dijete imat će božansku slavu. Svojom poniznom podložnošću Bl. Dj. Marija postade prikladnim hramom u kojem će se nastaniti sama Božja Riječ.

Isus će se nastaniti među ljudima kao njihov Otkupitelj. Da se to izvede, izabrano je djevičanstvo kao sredstvo. Marija se možda prisjetila Izaijinih riječi: »Evo, djevica će začeti i poroditi sina« (Iz 7, 14).

Isus dolazi na svijet, ali ne da sudi svijetu nego da se svijet spasi po njemu.

Mi se pameću prebacujemo u vremena iščekivanja. To bi trebalo stvoriti napetost naše vjerničke svijesti. Isus Krist je nada svakog pojedinog vjernika, ali ujedno i nada čitavog čovječanstva, uključujući tu i modernog čovjeka.

BOŽIĆ: DANJA MISA

— »Bog tvoj kraljuje« (1. čit.)

— »Od punine njegove svi mi primismo« (Evand.)

Ulomak za 1. čitanje iz knjige Izaije proroka (Iz 52, 7—10) nalik je čitanjima iz Staroga zavjeta na Zornici i pripjevnim psalima što se čitaju na sve tri Mise ovoga blagdana. »Bog tvoj kraljuje!«, izjavljuje se na povratku iz ropstva. Te su riječi upotrijebljene kao izraz radosti zbog toga što Gospodin uzlazi na svoje prijestolje. Ovo proglašenje opisano je izrazom koji izražava radosnu vijest, izrazom iz kojeg su prvi kršćani izveli riječ euangelion = blaga, radosna vijest.

Jeruzalem još nema svoga kralja. Sam Bog bit će njegov kralj, koji će raširiti svoju vladavinu nad sve narode. Ovu radosnu vijest o povratku iz sužanjstva poslanik, hrleći brdskim lancima, trči k Jeruzalemu. Stražar prihvaća tu vijest i proglašava je porušenom Sionu. Gospodin se vraća u svoj grad i u njemu će biti ustoličen.

Prijp. psalam (Ps 98) opijeva Božje nove pobjede. Svi narodi osjećaju Božju »mišicu« i doživljavaju njegovu pravdu i spasenje.

Prvi dio poslanice Hebrejima ističe Kristovu nadmoćnost iznad anđela, možda stoga da pobije oblik židovskoga gnosticizma po kojemu su neki židokršćani smatrali Krista jednim od anđela posrednika. Uvodni ulomak Hebr (1, 1—6) ima himan Kristu, nalik Ivanovu Prologu koji se čita u evanđelju današnje Mise. Himan u poslanici Hebrejima čini se da se zasniva na ranijem židovskom himnu Božjoj Mudrosti i ima redoviti obrazac. Mudrost se opisuje kao ona koja opstoji s Bogom od sve vječnosti. Ona je činilac stvaranja i uzdržavanja. Ona se očituje na zemlji i vraća se u nebo.

Taj obrazac je primijenjen od kršćanstva da izrazi njegovu kristološku vjeru. Krist je poistovječan s Božjom mudrošću. Kao takav on je činilac stvaranja i uzdržavanja. On se pojavio na zemlji i vraća se na nebo. Tu čitamo: »On je odsjev Slave i otisak Bića njegova, ... pošto očisti grijehe ...« — što je čisto kršćanska ideja, koja nema niša s himnom Mudrosti.

Pisac ovo iznosi u vezi s Božjom objavom kroz izraelsku povijest spasenja. U doba Staroga zavjeta »Bog je govorio ocima po prorocima na razne načine«, »u više navrata«, da označi postepenu objavu Božju. Stavljjen u ovu vezu, himan izražava svršnost smobjave Božje u Kristu.

Ivanov Prolog je tradicionalno Božićno evanđelje (Iv 1, 1—18). Logos (Riječ) učestvuje u Očevoj božanskoj naravi i u njegovoj stvaralačkoj aktivnosti. Po njemu također dolazi objava istinskog i vječnog života.

Božju utjelovljenu Riječ ljudi treba da prihvate. »Onima koji ga primiše dade moć da postanu djeca Božja.« Vjera u Krista nije plod pukog čovjekova naprezanja, potreban je dar vjere.

Kao što je Bog nekoć prebivao u Šatoru saveza i u svome hramu, tako sada, na još divniji način, prebiva među onima koji ga primiše. Ovaj susret s Bogom nije se zbio nasilnim putem nego u svjedočanstvu, vjeri i ljubavi, u osobnom dodiru Isusa iz Nazareta. U njemu se pokaže vidljivima »milost i istina«, trajna naklonost s kojom Bog ostaje vjerran svom savezu. Božja prisutnost, »Božja slava«, doživljena u Crkvi obilnom Božjom naklonošću, uvelike je nadvisila stari savez, sklopljen s Mojsijem. Crkva sluša s vjerom objavu onoga koji nam je omogućio spoznati Boga.

Ivanovu je evanđelju predmet vjera. Ima ih danas koji nažalost ne primiše Mesiju, Božjeg poslanika. S druge strane, ima ih opet koji ga primaju, koji postaju »djecom Božjom«. Gdje se krije tajna?

Ovoj je tajni ključ vjera. Ako čovjek iskreno srce otvara zrakama milosti, ma gdje se on nalazio, naći će se jednom u zagrljaju Božjem. Ne zaboravimo da je velik broj ljudi koji iskreno čeznu za Bogom. Sve religije sadrže djelomično otkrivanje Božje. Mi kršćani treba da imamo na umu da je sve ono što se posvuda nalazi fragmentarno i djelomično, potpuno razotkriveno u Isusu Kristu.

O. Franjo Carev

BLAGDAN SVETE OBITELJI

— Otajstvo angažirane ljubavi

U sklopu božićnog otajstva i božićne radosti stojimo danas pred otajstvom obitelji. Josip, Marija i Isus žele u jedinstvenoj i angažiranoj ljubavi biti znak. Oni su ostvarili zajedništvo ljubavi i života. Tvore jednu osnovnu ljudsku ćeliju, obitelj. Iz poruke što nam ju Sveto pismo daje o njima otkrivamo da su oni ostvarili puninu zajedništva uz žrtve, radosti, tjeskobe i napore. Božić nam više stavlja pred oči idilu svete obitelji u radosnim događajima koji uspijevaju i danas raspjevati vjerničko srce. Ipak već se i u tom ozračju potkradaju u izvještajima Riječi Božje izvještaji koji govore i o oblacima što se skupljaju na horizontu te svete obitelji. Okolnosti života neće biti lake. Bit će tu izvanjskih neprijatelja koji će ugroziti njihovo zajedništvo i život. Postojat će tu i sumnje i nerješivi problemi koji će nagrizzati njihovu unutrašnju atmosferu. Angažiranost Kristova na izvanjskom planu sve će više i više otkidati njegovu osobu od te tijesne obiteljske pozevanosti sa svojom majkom.

Ipak, kroz sve te izvještaje osjećamo i otkrivamo sve jače i jače jedan duboki stav vjere. Povjerenje kojim Josip i Marija prihvaćaju

Božju Riječ dovoljno je jako da ih može ponijeti preko bura i oluja. Oni će biti sposobni da prihvate život u svim nijansama. Prihvaćaju jedni druge u potpunosti osobe. Krist je sin Marijin i u blaženoj idili obiteljskog doma, ali i onda kad ga poslušnost Ocu zove na izvanjsku aktivnost. Marija prihvaća tu žrtvu već ispočetka. Ona vjernički nosi u srcu i proročanske Šimunove riječi o maču boli i o razočaranjima koja stoje na putu njezinu Sinu. Josip prihvaća Mariju i Isusa u kompletnom povjerenju i gradi na tome svoj vlastiti dar života.

Obiteljski vez izvanjski je znak unutarnje angažiranosti. Ta angažiranost jača je od privremenih razočaranja i stoji iznad tjeskobnih trenutaka sumnje i nejasnoće. Otajstvo sakramenta ženidbe, sakramenta obiteljskog života želi posvetiti ljudsko opredjeljenje kojim se pojedine osobe vežu u zajednicu zauvijek. Tim posvećenjem Bog želi osposobiti ljude da svoju angažiranost tako vjernički shvate, da budu sposobni ljubiti one koje su odabrali ili kojima pripadaju i pored svih mogućih izvanjskih poteškoća, pored prepreka koje dolaze tijekom vremena, pa čak i pored unutrašnjih trzavica koje nagrízaju ljudsko srce. Jer prihvatiti obitelj, živjeti u obitelji, pripadati jednoj obitelji znači prihvatiti i angažman aktivne i nepokolebljive ljubavi koja podnosi sve, koja se neda slomiti, koja vjeruje u pobjedu mira i dobra.

Sveta obitelj jedinstveno je ostvarila puninu zajedništva u ljubavi. A ipak povijest te obitelji pozna unutrašnjih i izvanjskih tjeskoba i muka, nejasnoća i traženja. Dnašnji bi blagdan htio svakom od nas ponovo posvijestiti što to znači ljubiti, što to znači živjeti ustrajno i angažirano u ljubavi i zajedništvu. Svaka će ljudska obitelj, pored svih muka i tjeskobe, u nasljedovanju Svete obitelji postati doista osnovna ljudska ćelija koja daje život i radost i koja ne želi snagom jakosti Božje ljubavi staviti na kocku osnovne vrednote ljudskog zajedništva zbog privremenih ili nenadanih ljudskih kriza i nejasnoća.

BLAGDAN SVETE BOGORODICE MARIJE

— *Nova godina*

Mnogo ima situacija u našem ljudskom životu kad izmjenjujemo pozdrave i čestitke. Posebno su u tom smislu značajni dani koji nas sjećaju nečeg radosnog ili jedinstvenog u povijesti našeg života, ili koji predstavljaju prekretnicu na planu života. Uz takve trenutke mi vežemo izraze najboljih želja. Te želje tiču se osvježenja svega onog što živimo, čemu se nadamo. Uglavnom želimo da u životu sve postane lijepo, okruži se zdravljem, uresi srećom. Želimo kompletnu novost života koja raduje i koja zrači nadom u bolju budućnost.

U takvim izrazima skrivena je i iskonska želja: da naš život doista uvijek bude nov, lijep. Da nikad ne zastari ne toliko u kalendarskom

smislu, koliko u onom psihološko-doživljajnom smislu. Da ne budemo nesretni zbog propalih planova, da ono što je na početku bilo lijepo čemu smo se na početku radovali zasja i sada u novoj svježini. Tako ispunjamo željama početke novih životnih odsjeka, sklapanja braka ili primanje sakramenta krizme te prve pričesti, sjećanje na rođenje odnosno slavljenje rođendana, spomen na neki susret i slično.

Danas isto tako stojimo na početku jednog novog perioda života. To nije samo dan pojedinca, nego svakoga od nas. Kalendarski ljudi su taj dan odabrali kao početak jednog brojenja godina. Zato se današnji dan i naziva Novom godinom. Želje su tog dana jednako tako srodne drugim čestitanjima. Ipak najučestalija riječ u današnjim susretima je »nov«. »Sretna Nova godina«. Želi se upozoriti na novinu, na početak, na osvježanje života.

Nažalost, iskustvo nas uči kako pojedine stvarnosti života tako brzo postaju stare i umorne. Ono što je zasjalo u novosti i ljepoti brzo postaje starim, manje lijepim. Ljudske stvarnosti izgube na svježini. Ono što nam je nekad predstavljalo radost, često postaje teret, gubi svoju privlačnost. To se događa sa stvarima, s ustanovama, s odlukama, sa susretima. I tako nam životne stvarnosti postaju teške, otrcane. Svi se mi tog bojimo. S time je povezana životna tjeskoba, strah pred rizikom, pomanjkanje odvažnosti za nove pothvate u životu.

Današnje bismo želje mi htjeli povezati sa zazivom Božje milosti, sa zagovorom Bogorodice i s blagoslovom ove Euharistije. Potrebni smo pomoći odozgo budući da vidimo kako sve stvarnosti u našim ljudskim rukama i u našem ograničenom srcu tako lako postaju starim. Povezujemo svoje želje uz Novu godinu s molbom da Bog koji je uvijek neiscrpiv u ljubavi, nov u obilnom djeljenju milosti učini da u ovoj novoj godini naš život ostane nov. Da nam ova godina ne postane tako starom, teškom, dosadom. Jedino on to može osigurati, budući da upravo u sklopu Euharistije što ju sada slavimo otkrivamo da je njegova ljubav neiscrpna i uvijek svježija. Da je jednako nova i jednako otkupiteljska, budući da je oživljena životom Krista uskrsnulo. S tom vjerom u Kristov novi život u njegovu uskrsnuću mi želimo povezati i novu godinu i sve želje za trajnom novošću našega života zapečatiti vjerom u njegovo obećanje da će biti s nama u sve dane do svršetka svijeta, u sve dane ove Nove godine i cijelog našeg života.

BLAGDAN BOGOJAVLJENJA

— *Objava Boga*

Danas Crkva slavi blagdan Bogojavljanja. Smješta ga prema svjedočanstvu tradicije na današnji dan, 6. siječnja.

Poruka tog blagdana je mnogostruka. Kroz povijest liturgije koja želi biti refleks povijesti spasenja, otkrivamo višestruku poruku Riječi Božje uz činjenicu Bogojavljanja. Bog se objavio u osobi Isusa Krista.

On je prisutan u djetetu koje se rodilo u Betlehemu; on je na djelu u svadbi u Kani Galilejskoj gdje izvodi svoje prvo čudo pažnje i ljubavi; on to izričito daje do znanja kod krštenja Isusova na Jordanu; on širi svoju objavu na sve narode u predstavnicima naroda, trim kraljevima kako nam to opisuje za današnju liturgiju odabran evanđeoski odlomak.

Zbir svih tih događaja želi biti osnovni okvir ovog blagdana i činjenice Bogojavljanja. To je objava Boga. Taj blagdan doživljava danas svoje oživotvorenje, jer objava Boga nije povijesno-statična činjenica, nego životna i puna dinamike. Kroz tijek povijesti objava neprestano poprima tijelo u ljudskom životu i u povijesti čovječanstva.

Krist želi da kršćani postanu osjetljiviji na povijesnu činjenicu Bogojavljanja, ali još više na Bogojavljanje kao kontinuiranu stvarnost Crkve. On se objavljuje i danas u vrelima vjerničkog crkvenog života kada sakramente primamo uz svijest: susret je to s Bogom samim — koji oprašta (sakrament pomirenja), koji nas preporuča (krštenje), koji nas hrani životom (pričest), itd. Uistinu u takvom vjerničkom raspoloženju svako okupljanje kršćanske zajednice znači susret s Bogom objavljenim u Isusu Kristu, s Bogom koji je čovjekom postao. »Gdje su dvojica ili trojica sabrana u moje ime, tu sam i ja među njima!«, jasne su Isusove riječi; jednako tako i obećanje vezano zakletvom vjernosti: »Ja sam s vama u sve dane do svršetka svijeta!«

Bog se nadalje u Isusu Kristu objavljuje u očitovanjima ljudske ljubavi i dobrote (usporedi posebno prvo čudo u Kani Galilejskoj — Evanđelje koje u biti spada u komplet poruke Bogojavljanja). On želi u tom smislu i nastaviti svoje djelo, svoju objavu. Zato Krist svoje Evanđelje centrira na poruci Zakona ljubavi, a kriterij svoga suda svodi na istovjetnost svoje spasiteljske osobe sa svima onima koji su gladni, žedni, koji su goli, bos, u zatvoru, koji su bolesni i slično. Djela milosrđa izraziti su znak, sakrament prisutnoga Boga usred svoga naroda.

Zato seporuka Bogojavljanja pretvara u poziv i zadatak. Bog se objavio. On se objavljuje. Pitanje je koliko je on i danas vidljiv, koliko je spoznatljiv pred očima svijeta. Hoće li kršćani danas znati produžiti Bogojavljanje generaciji u kojoj živimo? To ovisi o životnoj zauzetosti i vjerničkoj svijesti za ostvarenje Božje objave kroz ljubav, jer jedino po tome znati će ljudi da smo Kristovi učenici.

NEDJELJA KRŠTENJA ISUSOVA

— *Krštenje — preporod za Božji život*

Krštenje Isusovo na rijeci Jordanu događaj je koji divno otkriva otajstvo kršćanskog života. Ono osvjetljuje naš kršćanski sakrament kojim postajemo djeca Duha i u isto vrijeme članovi velike kršćanske obitelji.

S jedne strane zapanjuje nas Isusova poslušnost običaju i zakonu. On želi ostati poslušan zakonu svoga vremena i naroda. To nije ni prvi i posljednji put u njegovu životu da tako postupa. U mnogim situacijama

Isus djeluje kao onaj koji želi u svemu biti poslušan. Tom poslušnošću veže Isus svoj život sa životom svoga naroda i želi ostati na razini istinitog vjernika. Kao što su Ivanu Krstitelju pristupali mnogi u želji da obave obred pranja u znaku obraćenja, tako je to htio ostvariti i Isus. Evanđelisti nisu mogli sakriti svoje čuđenje kad opisuju epizodu Isusova krštenja i Ivanovo nećkanje da »gospodara subote« podvrgne jednom takvom obredu.

I upravo u tom trenutku otkriva nam se najsvetija dimenzija Kristova života: »Ti si Sin moj, Ljubljeni! U tebi mi sva milina!« Krist je htio proći kroz krštenje da svojim novim učenicima otkrije otajstvo svoje osobe; da Ivana Krstitelja nagradi zbog njegove službe Preteče. Ta objava dragocjena je i u perspektivi našeg kršćanskog života. Krštenje na Jordanu u tom svjetlu postaje početni svečani čin Isusova javnog spasiteljskog djelovanja. Već na početku otkriva osnovnu dimenziju svoje osobe kao i uloge što ju ima izvršiti. On želi u sebi kao Sinu Oca i čovjeku Duha ostvariti posinovljenje u Bogu svih ljudi i ponuditi novi život u Duhu svakom čovjeku. Kroz sakrament krštenja, kako nas uči život Crkve, događa se čudesna preobrazba koja kulminira u učincima: da i nad nas silazi Duh Božji, da i nama Bog upućuje svoju blagu i spasonosnu riječ posinovljenja.

U toj logici temeljnog događaja obznanjuje nam Isus nadalje i dimenzije cijelog našeg života. To je novi život po Duhu! Poslušnošću izvanjskom znaku, prihvaćanju otajstva vode u vidu duhovnog preporoda događa se i kod nas čudesna preobrazba. Duhom Svetim obdaren Isus djeluje snagom koja nadilazi svaki zakon, svaki obred. To je zakon nutrine, zakon srca, zakon ljubavi koja ne pozna granica, ne zna za uhodanost. Isus je u svojoj osobi i djelovanju savršeno sinhronizirao poštivanje izvanjskom zakonu, zbog čega je htio biti jednak sa svojim sunarodnjacima te u konačnici jednak nama, ali isto tako i prihvaćanje slobode Sina Božjega po Duhu, u kojem bi i nas htio učiniti djecom Božjom.

U današnjim previranjima i traženjima, u napetostima između generacija i oslobađanjima od svih mogućih ropstava čovjeka i čovječanstva, od nas se traži mudrost kojom ćemo znati uskladiti život vezan nekim izvanjskim pomoćnim sredstvima, zakonima, običajima, ustaljenim normama zbog dobra zajedništva i jedinstva; ipak objava temeljnog otajstva sakramenta krštenja htjela bi nas pored svih izvanjskih normi sačuvati otvorene za činjenicu »da je subota zbog čovjeka«, odnosno sačuvati otvorenima za istinski život po Duhu u slobodi i ljubavi.

DRUGA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Snaga osobnog susreta*

Koko je jednostavna a tako snažna Riječ Božja. Njome je ispunjen mladi Samuel i od tog susreta ispunjen je čitav njegov život. On postaje

prorok, poslanik Božje Riječi u svome narodu. Bog ga je učinio novim čovjekom, on živi novim, punijim životom.

Jednostavan je i susret Krista s prvim učenicima. Nema nikakve nametljivosti. Jednostavna je to ponuda: »Dođite i vidite!« Apostoli su zaneseni osobom Isusovom. Traže informacije o njemu, kako bi svoj susret s njegovom osobom mogli produžiti. Krist im odmah nudi sebe. Ne želi im ništa sakriti, nego kompletirati susret.

U Kristu Bog je najprije susreo čovjeka. Bog je sam u Isusu Kristu došao i vidio čovjeka u okvirima njegova života. Riječ je Božja tijelom postala i nastanila se među nama. Taj stan, to prebivalište Riječi Božje stoji sada otvoreno za nove učenike koji će tu na izvoru otkriti otajstvo Isusove osobe.

Poslušni tom zovu i nošeni nekim tajnim impulsom privlačnosti Isusove osobe ti su učenici pošli i vidjeli. Ostali su oduševljeni. Postaju proroci, apostoli, novi ljudi. Ostaju životno vezani uz Krista. S njim dijele život. Pozivlju i druge. U mijenjanju imena i u oduševljenom prijanjanju uz novi život s Kristom otkriva se duboka promjena koja je zahvatila te ljude koji su prihvatili taj susret kao nešto jako važno u njihovu životu. Taj je susret njih promijenio, sasvim je zaokrenuo dotadašnji tijek njihova života i krenuli su drugim putem u život.

Slušajući danas te izvještaje ne možemo iz svoje vjerničke svijesti isključiti činjenicu da je ovaj sadržaj, ova Riječ Božja danas napisana za nas, upućena nama. Ovaj isti poziv dopire i do naših ušiju, do našeg srca. U izvjesnom smislu sakramentalne stvarnosti sigurno je da jedino kroz poslušnost Kristovu pozivu objašnjavamo i ovo nedjeljno okupljanje nas vjernika na ovaj susret s Gospodinom u Euharistiji. Ovdje se nalazimo želeći doći i vidjeti mjesto i način kako nam se Gospodin želi očitovati i pozvati nas za sobom u krug kršćanske zajednice na nedjeljnoj misi. Svaka je Euharistija istinski i neprestani susret i poziv: susret s Učiteljem i Spasiteljem; poziv na suživot s njime i na angažiranje za spas svijeta.

Taj poziv zadire u dubine Kristova otajstva. Krist nam nudi mjesto u svom domu, za svojim stolom. Za stolom svoje darovane ljubavi želi nas nahraniti hranom koja daje život. Taj susret s Kristom, ta hrana života htjela bi svojim bogatstvom i jednostavnošću promijeniti i naš život. Po tom prihvaćenom pozivu i po toj primljenoj hrani kroz nedjeljne ili svakodnevne susrete s Gospodinom i mi bismo trebali biti sposobni riječima ili životom očitovati svijetu: vidjeli smo, susreli smo se s Kristom, našli smo smisao života u Kristu — Pomazaniku.

TREĆA NEDJELJA KROZ GODINU

— *Nemamo, ili imamo vremena!?*

Još četrdeset dana, i Niniva će biti razorena... propovijedao je prorok Jona. Bio je to apel pokvarenom gradu na obraćenje i popravak.

Braćo, vrijeme je kratko... poručuje sveti Pavao kršćanima u Korintu.

Ispunilo se vrijeme, blizu je Kraljevstvo Božje! Obratite se i vjerujte u Radosnu vijest... poruka je prve zapisane propovijedi Isusove kod svetog Marka.

Ovi su pozivi u povijesti spasenja naišli na odaziv: Ninivljani su se obratili od zloga puta svoga i poslušali glas proroka. Korinćani jednako tako postaju na poticaj apostola homogenom i skladnom zajednicom u kojoj vlada jedinstvo i ljubav. Apostoli su o d m a h krenuli za Kristom.

Tako je proglašena radosna vijest o spasenju u povijesti čovječanstva. Ono je započelo poslušnošću glasu Božjem. Ta poslušnost silila je na brzu reakciju. Trebalo je reagirati o d m a h. Hitnost je u sva ova tri slučaja jako naglašena.

Kako mi stojimo s vremenom? Nije li u našim svakodnevnim brigama i izvlačenjima od odgovornosti najčešća naša krilatica kako nemamo vremena?! U užurbanosti i nervozni današnjeg vremena i modernog doba ne uspijevamo osjetiti ni prosuditi što je bitno, a što je manje važno u životu. Za istinski susret s osobom, s čovjekom, za potpuno suživljavanje s drugim, za rast u ljubavi i poznavanju redovito nemamo vremena. Svoje vrijeme redovito iskorištavamo u grozničavom služenju novcu, karijeri i mnogim drugim sporednim vrednotama ljudskog života. Te sporedne vrednote u svojoj opipljivosti i konkretnosti nude se čovjeku i uspijevaju biti najprisutnije u našim nastojanjima.

Današnja čitanja nas upozoravaju: nisu bitne vrednote skrivene u neposrednom uživanju i bogatstvu; promašili su Korinćani pravi život ako su među njima svađe i razdori te im jedina perspektiva ostaje vezana uz posjedovanje ili uživanje ovoga svijeta; apostoli ostavljaju dotadašnji izvor za siguran i lagodan život i o d m a h kreću za Isusom, smatrajući to vrhunskom vrednotom što su je otkrili u možda prvom istinskom susretu s pravom osobom.

Pokušajmo si kroz ove apele dozvati u svijest: susret što smo ga možda danas propustili neće se više nikada nadoknaditi u takvim okolnostima i s tom ponudom. Razumijevanje koje sam danas trebao pokazati neću moći više sutra na isti način ostvariti. Spasenje koje mi se danas nudi, spasenje je ovog trenutka, ovog nervoznog vremena u kojem bi nas Krist htio učiniti osjetljivim za Radosnu vijest kao najbitniju i najhitniju novost našeg života. Zato je potrebno o d m a h povjerovati Kristu i shvatiti da je to sada najvažnije. U tom povjerenju zauzet će tada i druge životne vrednote i želje svoje najispravnije mjesto u našim nastojanjima.

Zvezdan Linić

ČETVRTA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Moje riječi na njegovim ustima« (1. čitanje)
- »O da glas mu poslušate!« (pripj. ps.)
- »Zaneseni njegovim naukom« (Evandjelje)

U tekstovima današnje Mise posebno nam se ocrtava i stavlja na promatranje lik *Krista Učitelja*. Kao Božji poslanik naučio je ljude Božju volju i pokazao im put spasenja. On je onaj koga je navijestio Mojsije: »Proroka kao što sam ja iz tvoje sredine, od tvoje braće, podignut će ti Gospodin Bog tvoj: njega slušajte!« (1. čitanje). Kad se je na zemlji pojavio, »bijahu ljudi zaneseni njegovim naukom, ta učio ih je kao onaj koji ima vlast« (Evandjelje). Odricanje zemaljskih veza, koje nam je svjetovano, ima svhu da što privrženije slušamo njegov glas i da mu se svim srcem pridružimo: »Neoženjen se brine za Gospodnje, kako da ugodi Gospodinu... I žena neudata i djevica brine se za Gospodnje, da bude sveta tijelom i duhom... Ovo govorim... da budete privrženi Gospodinu« (2. čitanje).

Ljudima svih vremena Bog je omogućio da ga upoznaju svjetlom razuma. Odras svoga lica vidljivo pokazuje svima »u divnom plavetilu nebeskog svoda po danu i u svjetlu zvijezda po noći« (Mudr 10, 17). Svaka travka svjedoči o njegovoj blizini. U cijeloj prirodi nalazimo njegove znakove i tragove. Odabranom Izraelskom narodu Bog je bio bliz na poseban način. Na podnožju gore Sinajske cijeli je narod čuo njegov glas. No sve je to bio samo odraz Božji, jer u Starom zavjetu Boga osobno nije nitko nikada vidio (usp. Iv 1, 18). Kad se Krist pojavio na zemlji, ljudi su mogli Boga gledati i slušati. O tom je Krist rekao učenicima: »Blažene oči koje vide što vi vidite! Blažene uši koje čuju što vi čujete!« (Lk 10, 23). Sveti Ivan s pravom ističe: »Vidjesmo slavu njegovu kao jedinorođenoga od Oca puna milosti i istine« (Iv 1, 14).

Kroz svu povijest kršćanstva nebrojeni Kristovi sljedbenici promatrali su objavu koju nam je on donio i slušali su njegov glas. To promatranje i to slušanje promijenilo je njihovo mišljenje a njihov je život učinilo sličnim Kristovu životu. Sveta Djevica Marija čuvala je u srcu sve što je u Kristovu životu vidjela i čula. Apostoli su pomljivo slušali Kristove riječi, neki od njih su ih i zapisali, a glavna je briga bila svima da te riječi dopru do što većeg broja ljudi. Kristova nauka preobrazila je svijet. Usmjerala je ljude od zemlje prema nebu. Bila je kao sjeme koje je već na zemlji donijelo mnogostruki rod.

Krist je i danas među nama prisutan. Njegove riječi dopiru do naših ušiju. Njegova moć djeluje u Crkvi i u nama pojedincima. Moramo se odazvati njegovu glasu i sudjelovati s njegovim djelovanjem: »Ako danas glas mu čujete, ne budite srca tvrda!« (pripj. ps.).

Pojava Kristova na ovom svijetu, njegova trajna prisutnost u Crkvi, ne smije nikada izbljedjeti iz naše pažnje. Danas nam je na ustima usklik

za povećanjem našeg zanosa za njegove riječi i za njegovo djelovanje u nama: »Rasvijetli lice svoje nad slugom svojim!« (Pričesna ant.).

Više nego ikakva druga stvarnost na svijetu pred očima Crkve (a tako bi trebalo biti i svih nas pojedinaca) jest sjajni lik Krista koji o sebi govori: »Ja sam Alfa i Omega, prvi i posljednji, početak i svršetak. Ja sam korjen i rod Davidov, sjajna zvijezda Danica« (Otkr 22, 13 i 16). Dolikuje da prema Kristu osjećamo ono što je iza tih riječi napisao sv. Ivan: »I Duh i Zaručnica govore: Dođi! I tko god čuje neka reče: Dođi! Dođi Gospodine Isuse!« (Otkr 22, 13 i 16).

PETA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Ozdravio je mnoge« (Evandjelje)
- »Povija rane« (Pripj. ps.)
- »Oslonac i nada« (Zborna molitva)

Mnogobrojni svakovrsni jadi koji su zadesili Joba (1. čitanje) iznose se pred nas u bogoslužju prije svega zato da se zagledamo u nevolje duše i tijela što tište nas i ljude oko nas. Krist se pred nama pokazuje kao *liječnik tjelesa i duša*. Liječio je tjelesne nevolje, ali je želio da ljudi shvate da im je i duši potreban lijek (Evandjelje). Kao udovi otajstvenog Kristovog tijela svaki od nas sudjeluje na svoj vlastiti način u Kristovom poslanju. Poput njega i mi pomažemo braći ljudima da se oslobode duševnih i tjelesnih zala. Kako ćemo to vršiti, učimo na Kristovu primjeru, ali također i na primjeru onih koji su njega nasljeđovali. Izvrstan nasljedovatelj Kristov bio je sv. Pavao koji o sebi piše: »Svima sam postao sluga« (2. čitanje).

Kristovo djelovanje za sve nas je poticaj da upoznamo kako nam je potreban lijek za izliječenje slabosti i bolesti naše duše. Mnogi ljudi provode život veselo i bezbrižno ne misleći na svoje duševno stanje, koje je često puta vrlo bijedno. Svi ljudi boluju od naslijeđenih mana koje su baštinili od palog Adama: zamračen im je razum, oslabljena volja, tijelo neće da se pokorava duhu, ispunjeni su sebipljebom, koje više ili manje prelazi u oholost. Sve su te bolesti skrivene u našoj nutrini a u prigodi se pokažu vani. Osim toga, svaki pojedinac ima nebrojeno mnogo svojih osobnih zlih sklonosti, nesavršenosti i grijeha. Svaki od nas mora priznati sa sv. Pavlom: »Ja sam tjelesan. Prodan sam u ropstvo grijeha. Ne znam što činim, jer ne činim ono što hoću, nego činim ono na što mrzim. Znam da dobro ne živi u meni, to jest u mojem tijelu. Vidim drugi zakon u udovima svojim, koji vojuje protiv zakona uma mojega i zarobljava me pod zakon grijeha, koji je u udovima mojim. Nesretan li sam čovjek!« (Rim 7, 14 i sl.).

Isus je nazvan Spasitelj, što znači gotovo isto kao i liječnik. On poznaje točno svu slabost, nesavršenost i zloću naše duše. On jedini posjeduje pravi lijek. Za vrijeme svog zemaljskog života on je izliječio vrlo mno-

go bolesnika. I današnje nam Evanđelje govori o tom: »Kad sunce zađe, svi koji su imali bolesnike od različitih bolesti, dovedoše ih k njemu. A on stavljaajući ruke na svakog od njih, stane ih iscjelivati.« Sve je to on učinio zato da nam pokaže, kako je došao liječiti bolesne duše i kako će to liječenje po svojoj Crkvi nastaviti kroz svu ljudsku povijest. Prema raznovrsnim bolestima pruža nam različite lijekove. Za najveće zlo što je u nama ostavio nam je primjer svoje poniznosti. Da odagna tamu našeg razuma, donio je svjetlo nebeske mudrosti. Slabost naše volje jača snagom sakramenata. Našu smrtnost liječi najdjelotvornijim lijekom svoga Tijela i Krvi u svetoj Euharistiji. Kao što se tjelesno ozdravljenje ne zbiva u jedanput nego malo po malo, tako se i duša poslije nego što je dobila oprostjenje teških grijeha mora oporavljati. Spasitelj je ostavio Crkvu da bude lječilište i oporavilište. Gotovo sve crkvene ustanove i odredbe imaju cilj da dušu ozdrave, ojačaju i podižu. Posebno sakrament ispovijedi i pokora uopće ustanovljeni su zato da griješnike izlijeće, a ne da ih osude i kazne.

Bogoslužje sv. Mise je susret s božanskim liječnikom. Primanje sv. Pričesti je uzimanje lijeka besmrtnosti. Promatranje i doživljavanje čudesnog Spasiteljeva djelovanja ispunja nas veseljem, oduševljenjem i radosnim klicanjem: »Neka hvale Gospodina za dobrotu njegovu i za čudesna njegova sinovima ljudskim!... Blago ožalošćenima, jer će se utješiti!...« (1. i 2. pričesna antifona).

ŠESTA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Budi čisti!« (Evanđelje)
- »Neka nas očisti« (Darovna)
- »Grijeih otpušten« (Pripj. ps.)

Vlastiti tekstovi bogoslužja današnje nedjelje nastavljaju i upotpunjuju ono što nam je stavljeno na razmatranje prošle nedjelje o milosrdnom djelovanju Krista liječnika naših duša. Posebno danas promatramo kako nas čisti od gube grijeha. Prema Mojsijevu zakonu, tko je bio gubav, morao je biti odvojen od drugih ljudi i stanovati izvan tabora (1. čitanje). Čudo što ga je učinio Isus kad je očistio i izliječio gubavca (Evanđelje) poticaj nam je da bolje shvatimo njegovo božanstvo koje se posebno očitovalo u čudesima, ali još više da se zagledamo kako nas osobno čisti od grijeha. Sv. Augustin nas potiče da se u promatranju Kristovih čudesa divimo njegovoj beskrajnoj moći, ali da još više gledamo kako slična čudesa čini na nama, i završava opomenom: »Takvi mi moramo biti u školi Kristovoj!«

Još i danas ima dosta ljudi koji boluju od gube na tijelu, ali je daleko veći broj onih kojima je guba grijeha zahvatila dušu. Zapravo je svaki od nas u mnogočemu gubav. Mислеći na stanje svoga tijela, a još više na stanje svoje duše, mogao bi svatko za sebe reći s psalmistom:

»Nema zdrava mjesta na tijelu mojem od gnjeva tvojega, nema mira u kostima mojim radi grijeha mojih. Jer su bezakonja moja izišla vrh glave moje i kao teško breme leže na meni. Gnjiju i trunu rane moje od bezumlja mojega. Jadnik sam i poguren posve, cio dan idem žalostan. Jer su bokovi moji puni opsjene i nema zdrava mjesta na tijelu mojem. Srce mi jako udara, ostavila me je snaga moja, ni očinjega mi vida nema više u mene« (Ps 37).

Ne bi bilo dobro kad bi se zaustavljali samo na promatranju svoje tjelesne i duševne bijede, a da ne podignemo oči k onome koji je za svoga zemaljskog života »liječio svaku bolest i svaku nemoć« (Mt 9, 35). Njegova je Crkva uvijek vjerovala i osjećala da je »on naše utočište i krepost, pomoćnik u tjeskobama koje nas ljuto stiskaju« (Ps 45, 1). Svi smo mi na različite načine mnogo puta osjetili da nas je »spasila desnica njegova i pomogla ruka sveta njegova« (Ps 97, 2).

Poput gubavca i mi dolazimo k Spasitelju s molbom: »Ako hoćeš, možeš me očistiti!« (Evandjelje). Riječi odrješenja, što ih Krist izgovara nad nama preko svećenika, sasvim su slične riječima koje je Krist rekao gubavcu: »Hoću, očisti se!« (Evandjelje).

Čovjek je po svome naravnom životu divna slika Božja, a po milosti se ta slika blista u sasvim novom sjaju. Ta je slika izišla iz ruke Božje čista i neokaljana. No, mi smo je ragnudili svojim grijesima. Na premazanoj i zanečišćenju slici ne može se razaznati što umjetnina predstavlja, a kad se pažljivo opere i očisti, lik zablista u prvotnom sjaju. Na sličan način i Krist po ispovijedi, pokori i dobrim djelima obnavlja Božju sliku u nama.

Svako sudjelovanje u Euharistiji trebalo bi za nas biti ponovno čišćenje i posvećenje živog Božjeg hrama naše duše.

Euharistija je ujedno savršena zahvala Bogu (što sama riječ označuje!) na tako divnom daru. Gubavac iz Evandjelja, kojega je Isus očistio, »čim je izišao, stao je uvelike pripovijedati i razgllašavati događaj« (Evandjelje). Dolikuje da i mi čitavim životom priznamo ono što kod Pričesti riječima izražavamo: »Bog je tako ljubio svijet da je dao svoga Sina Jedinorođenca, da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni« (Pričesna antifona).

SEDMA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Opačine tvoje brišem« (1. čitanje)
- »Pođi kući svojoj!« (Evandjelje)
- »Da postignemo spasenje« (Popričesna)

Na sličan način kao i prošlih nedjelja pokazuje nam se i u bogoslužju današnje nedjelja Spasitelj kao *liječnik tijela i duše*. On je sam izričito potvrdio da je grijeh uzrok i tjelesnim nevoljama kad je rekao uze-

tom bolesniku: »Sinko! Otpuštaju ti se grijesi!« (Evandjelje). Jednako se i u pripjevnom psalmu povezuje zdravlje tijela s oprostjenjem grijeha. Uz vapaj za oprostjenje grijeha (»Iscijeli dušu moju, jer sam sagriješio tebi!«) tu dolaze izrazi i u vezi s tjelesnim zdravljem: »Gospodin će ga štititi i živa sačuvati, sreću mu dati na zemlji, i neće ga predati na volju dušmanima. Gospodin će ga ukrijepiti na postelji boli, bolest mu okrenuti u snagu.« Slično je i u Izaijinu proroštvu obećanje blagostanja povezano s oprostjenjem grijeha: »Ti si me grijesima svojim mučio, bezakonjem si mi svojim dosađivao. A ja, ja radi sebe opačine tvoje brišem i grijeha se tvojih ne spominjem« (1. čitanje).

Spasitelj je svojim čudesima htio pomoći ljudima u njihovim tjelesnim i duhovnim nevoljama. Osim toga, njegova su čudesa najsajjniji dokaz njegova božanstva. No, ta su čudesa također i slike njegova spasiteljskog djelovanja kroz svu povijest čovječanstva. Krist je, dok je bio na zemlji, liječio bolesnike, da pokaže kako će po Crkvi liječiti duše od grijeha.

Na svijetu je mnogo tjelesnih bolesnika, ali je još mnogo više duhovnih. »Mnogi misle da su na nogama i da hodaju, ali nisu nego leže na nosilima« (E. Löhr). Tjelesnim bolesnicima na različite načine pomažu drugi ljudi. Na dosjetljiv način pomogli su i čovjeku koji je bio uzet. »Nosila su ga četvorica. Budući da ga zbog mnoštva ne mogoše unijeti k Isusu, otkriju krov nad mjestom gdje je on bio. Načiniše otvor i spuste postelju na kojoj je uzeti ležao« (Evandjelje). Da postignemo zdravlje duše, i mi smo upućeni na pomoć svećenika, crkvenih službenika i drugih Bogu odanih ljudi.

Kristove riječi iz današnjeg Evandjelja »Ustani... pođi kući svojoj« shvaćali su kršćani prvih stoljeća kao poticaj svima nama pojedincima da spremno i radosno hodimo prema kući naše vječnosti na nebesima. Bez Kristove pomoći mi smo nemoćni i nepokretni. Po krštenju, ispovijedi i ostalim sakramentima Spasitelj nas je podigao i upravio naše korake prema nebu. Crkva Kristova, koja nastavlja njegovo djelo, jednako potiče svoju djecu da neumorno koračaju prema vječnom cilju. Prema nebeskom stanu u Božjem gradu žurno i sa čežnjom su hitjeli svi sveti Staroga i Novoga zavjeta, o kojima je pisao sveti pisac: »U vjeri umriješe svi oni i ne primiše obećanje, nego ih vidješe izdaleka i pozdraviše i priznaše da su tuđinci i pridošlice na zemlji. Jer koji tako govore pokazuju da traže domovinu, a da su mislili na onu domovinu iz koje su izišli, imali bi vremena da se vrate. Ali oni teže za boljom, to jest nebeskom. Zato se Bog ne stidi nazvati se Bog njihov, jer im je pripravio grad« (Herb 11, 13—16). Prema tom Božjem gradu i mi žurimo svom čežnjom.

Za vrijeme Spasiteljeva zemaljskog djelovanja ljudi su grnuli prema njemu, mnoštvo je htjelo da ga se dotakne jer je sila njegova djelovala na njih. Ako se želimo odcijepiti od zemlje, ako se želimo riješiti naše duševne uzetosti i zadobiti mogućnost laganog i hitrog koracanja prema nebu, i nama je potrebno da osjećajima, srcem, pameću budemo u dodiru

sa Spasiteljem. To sve ispunja duh naš osobitom radošću koju izražavamo u današnjem bogoslužju: »Ja se u tvoju dobrotu, Gospodine, uzdam, nek mi se srce raduje spasenju tvome... Ispovijedam sva čudesna djela tvoja, radujem se i kličem tebi« (Ulazna i pričesna antifona).

OSMA NEDJELJA KROZ GODINU

- »Ja sam s vama« (II Prič. ant.)
- »Kruni dobrotom« (Pripj. ps.)
- »Spokojno bogoljublje« (Zborna)

Svako bogoslužje, a posebno nedjeljno, jest poticaj i sredstvo da se uživimo u pojedine momente iz povijesti spasenja. No još važnije je da u sadašnjosti mi osobno dolazimo u dodir sa Spasiteljem koji nas čini dionicima svojih dobara. Naše sudioništvo u božanskom životu ovdje na zemlji samo je predokus i usmjerenje prema konačnoj radosti u Božjoj kući na nebesima. Crkva živi od onoga što je bilo i što jest sada i što će biti u budućnosti. Jednako tako bismo morali i mi živjeti.

Svoje drugovanje s apostolima i učenicima usporedio je Spasitelj sa svadbom, sebe sa Zaručnikom a njih sa svatovima. Kazao je da ne dolikuje da svatovi poste već naprotiv, da se vesele dok je Zaručnik s njima (Evandjelje). O toj svadbi (zarukama) u pravdi, pravu, nježnosti, ljubavi i vjernosti govor je i u 1. čitanju.

Milosna zajednica drugovanja Krista i njegovih apostola uzor je za sva vremena kako da svi oni koji su Kristovi dožive povezanost s njim. Cjelokupni kršćanski život je plod našega zajedništva s Kristom, kao što cjelokupni život stabla ovisi o povezanosti sa zemljom preko korjena. Sakrament krštenja je milosna rosa njegovog silaska k nama i početak našega zajedništva s njim i sa svima koji su njegovi. Blizina Božja koju doživljavamo u svetoj Euharistiji, kod sudjelovanja u svim ostalim sakramentima, kod javne i privatne molitve, jasni je predznak blaženog života s Bogom u vječnosti. Plodonosnom kišom neprojenih milosti on blagosiva tlo naše duše. Klica blažene besmrtnosti, što je u duši zasađena, pod uplivom svjetla Božje istine, topline Božje ljubavi i rose Božje milosti, u drugovanju s Kristom i onima koji su njegovi ovdje na zemlji, razvit će se u slavno zajedništvo svetih na nebesima.

Ne možemo ni zamisliti kolika je radost bila za Bl. Dj. Mariju i za sv. Josipa zajednički život sa Spasiteljem. Isto tako ne možemo sebi dočarati što je značio susret sa Spasiteljem za sve one koji su ga za zemaljskog života susretali, kao sv. Ivan Krstitelj, sveti pastiri, mudraci od istoka i neprojeni drugi.

Na koji je način Krist prisutan među nama u liturgijskoj zajednici i na koji način mi dolazimo s njim u dodir razjasnio je papa Pio XII. u enciklici »Mediator Dei«, što je sve u potpunosti prihvaćeno u aktima II. vatikanskog sabora:

U svakom liturgijskom činu prisutan je zajedno s Crkvom i njezin Božanski utemeljitelj. Prisutan je Krist u uzvišenoj žrtvi oltara i u osobi svoga službenika, a osobito pod euharistijskim prilikama. Prisutan je u svetim sakramentima svojom krepošću, koju u njih ulijeva kao u djelotvorna sredstva posvećenja. Prisutan je napokon kod molitava i hvala upravljenih Bogu.

Jedna je posebna pouka današnjeg bogoslužja: poticaj oživljavanja svijesti, da bi ljudi u dodiru s nama trebali doživljavati Kristovu prisutnost, prema riječi prvih kršćana: »Ako si brata vidio, Gospodina si vidio!« Sv. Pavao u svojim poslanicama ima o tom mnogo izraza, napr. da smo Kristovi poslanici, da smo Kristovi udovi, da smo Kristov ugodni miris na svakom mjestu. Posebno je značajno ono što danas o tom slušamo: »Vi ste pismo Kristovo... napisano ne crnilom, nego Duhom Boga živoga; ne na kamenim pločama, nego na pločama od živog tijela, u srcima« (2. čitanje).

Fra Jure Radić

KNJIGA ZA SVAKOGA

Dr Božo Vučo: OD ATOMA DO SVEMIRA, *Boga slavi malo i veliko*. Drugo izdanje, Makarska 1978. Str. 180. — Cijena 40 din.

U ovom drugom izdanju, kao i u prvom, pisac se oslanja na poznatu i od svakoga priznatu činjenicu da već u atomima, u živim stanicama, posebno u živom organskom svijetu i svemiru vlada neopisivo savršena organizacija, sredenost. Iz te činjenice pisac zaključuje da sve to dolazi od neizmjerne velikoga Božjeg uma i Božje svemoći. U tom se oslanja na onu također poznatu i priznatu stvarnost, da se prirodne znanosti temelje na zakonima koji vladaju prirodom; dalje, da prirodni zakoni pretpostavljaju da je priroda organizirana, sređena, i da, kao svagdje tako i ovdje, organizacija, sredenost, pretpostavlja i govori o organizatoru, sreditelju. Budući da je organizacija u prirodi neopisivo velika, ona glasno govori o neopisivo umnom i svemoćnom Organizatoru, Ureditelju. Taj nije sama priroda, jer je ona slijepa i sebe nije svjesna, a nismo ni mi ljudi, jer smo sretni ako nešto iz prirode nova otkrijemo. Stoga taj Organizator, Ureditelj, o komu priroda, kao i veliki današnji prirodoslovci, glasno govore, jest sveznajući i svemogućí Bog. Priroda je kao knjiga koju je svemogućí i sveznajući Bog napisao, a prirodoslovci su utoliko veći ukoliko su bolje pročitali po koju stranicu iz te divne knjige.

Narudžbe: Dr Božo Vučo, Žrtava fašizma 1, 58300 Makarska.
